

23 Δεκεμβρίου 2015

«Τα καρύδια» και το «Το αναμμένο πουρνάρι»

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Πηγή: taxydromos.gr SONY DSC

Τα έθιμα των Χριστουγέννων στην Ήπειρο

Η προετοιμασία για τον εορτασμό των Χριστουγέννων στην Ήπειρο ξεκινούσε από τον Νοέμβριο και συγκεκριμένα από την γιορτή του Αγίου Ανδρέα, όπου οι Ηπειρώτισσες έβραζαν τα παραδοσιακά μπόλια, με καλαμπόκι κι άλλα όσπρια. Τον Δεκέμβριο οι νοικοκυρές της Ηπείρου, συνήθιζαν να φτιάχνουν τις τηγανίτες στην πλάκα. Πρόκειται για ένα τοπικό γλύκισμα. Οι τηγανίτες ήταν μελωμένες με ζαχαρόνερο καρύδια και κανέλα.

Αυτά κατά την παράδοση είναι τα σπάργανα του Χριστού. Ακόμη έπλαθαν **κουλούρια** κι έφτιαχναν **γλυκά**. Τις τηγανίτες τις έτρωγαν το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων. Την παραμονή κυρίως στις πόλεις της Ηπείρου τα παιδιά έβγαιναν στις γειτονιές να πούνε τα κάλαντα. Στα χωριά το έθιμο αυτό δεν ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένο γιατί τα σπίτια είναι αραιοκατοικημένα και το κρύο τσουχτερό κρύο δεν επιτρέπει να περπατούν μικρά παιδιά σε μεγάλες αποστάσεις μέσα στο κρύο. Αυτό διατηρείται ακόμη και σήμερα, καθώς πολύ λίγα παιδάκια στην ευρύτερη περιφέρεια της Ηπείρου τριγυρνούν στα σπίτια για να πούνε τα κάλαντα.

Τα καρύδια είναι ένα παραδοσιακό ομαδικό παιγνίδι που παίζουν τα παιδιά στην Ήπειρο. Οι κανόνες του παιχνιδιού έχουν ως εξής: Κάποιο παιδί χαράζει στο χώμα μια ευθεία γραμμή. Πάνω σ' αυτή, κάθε παίκτης βάζει κι από ένα καρύδι στη σειρά. Μετά, ο κάθε παίκτης με τη σειρά του και από κάθετη απόσταση ενός με δύο μέτρα από τη γραμμή των καρυδιών, σημαδεύει σκυφτός, και με το μεγαλύτερο και το πιο στρογγυλό καρύδι του, κάποιο άλλο καρύδι. Όποιο καρύδι πετύχει και το βγάλει έξω από τη γραμμή το κερδίζει και δοκιμάζει ξανά σημαδεύοντας κάποιο άλλο καρύδι. Αν αστοχήσει, συνεχίζει ο επόμενος παίκτης. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να βγουν από τη γραμμή όλα τα καρύδια.

Φωτο: .alekati.gr

Μια ωραία συνήθεια που βασίζεται σε μια παλιά παράδοση. Όταν γεννήθηκε ο Χριστός και πήγαν, λέει, οι βοσκοί να προσκυνήσουν, ήταν νύχτα σκοτεινή. Βρήκαν κάπου ένα ξερό πουρνάρι κι έκοψαν τα κλαδιά του. Πήρε ο καθένας από ένα κλαδί στο χέρι, του έβαλε φωτιά και γέμισε το σκοτεινό βουνό χαρούμενες φωτιές και τριξίματα και κρότους. Από τότε, λοιπόν, έχουν τη συνήθεια στα χωριά της Άρτας, όποιος πάει στο σπίτι του γείτονα, για να πει τα χρόνια πολλά, καθώς και όλα τα παιδιά τα παντρεμένα, που θα πάνε στο πατρικό τους, για να φιλήσουν το χέρι του πατέρα και της μάνας τους, να κρατούν ένα κλαρί πουρνάρι, ή ό,τι άλλο δεντρικό που καίει τρίζοντας. Στο δρόμο το ανάβουν και το πηγαίνουν έτσι αναμμένο στο πατρικό τους σπίτι και γεμίζουν χαρούμενες φωτιές και κρότους τα σκοτεινά δρομάκια του χωριού.

Ακόμη και στα Γιάννενα το ίδιο κάνουν. Μόνο που εκεί δεν κρατούν ολόκληρο το κλαρί το πουρνάρι αναμμένο στο χέρι τους – είναι μεγάλη πολιτεία τα Γιάννενα – αλλά κρατούν στη χούφτα τους μια χεριά δαφνόφυλλα και πουρναρόφυλλα, που τα πετούν στο τζάκι, μόλις μπουνε και καλημερίζουν. Κι όταν τα φύλλα τα ξερά πιάσουν φωτιά κι αρχίσουν να τρίζουν και να πετάνε σπίθες, εύχονται: «Αρνιά, κατσίκια, νύφες και γαμπρούς!» Αυτή είναι η καλύτερη ευχή για κάθε νοικοκύρη.

Να προκόβουν τα κοπάδια του, να πληθαίνει η φαμελιά του, να μεγαλώνουν τα κορίτσια και τα παλικάρια του, να του φέρνουν στο σπίτι νύφες και γαμπρούς, να του δώσουν εγγόνια που δε θ' αφήσουν τ' όνομα το πατρικό να σβήσει.

Πηγές: ipiros.gr- meganisinews.eu